

D O M

afsagt den 31. maj 2001 af Vestre Landsrets KB afdeling
(dommerne Lisbeth Parbo, Ole Græsbøll Olesen og Søren Ejrum
(kst.))
i 1. instanssag B-1611-00

J [REDACTED]
(advokat Ole Clausen, Kolding)
mod
Patientskadeankenævnet
(Kammeradvokaten ved advokat Vibeke Borberg).

Under denne sag, der er anlagt den 7. juli 2000, har sagsøgeren, J [REDACTED], nedlagt følgende påstande over for sagsøgte, Patientskadeankenævnet:

- ① Patientskadeankenævnet skal anerkende, at stationærtids-
punktet fastsættes til den 1. juli 1997, subsidiært den 7. januar 1997, mere subsidiært den 20. juni 1996 og mest subsidiært et tidligere tidspunkt, dog senere end den 14. februar 1996.
- ② Patientskadeankenævnet skal anerkende, at J [REDACTED]
[REDACTED] tabte arbejdsfortjeneste skal beregnes på basis af lønniveau/årlig indtægt på 468.789 kr., subsidiært et mindre beløb, dog mere end 415.000 kr.
- ③ Patientskadeankenævnet skal anerkende, at J [REDACTED]
[REDACTED] erhvervsevnetab fastsættes til 100 %, subsidiært en lavere grad, dog højere end 65 %.
- ④ Patientskadeankenævnet skal anerkende, at J [REDACTED]
[REDACTED] godtgørelse for svie og smerte fastsættes til 60.000 kr., subsidiært et lavere beløb, dog mindst 30.000 kr.

⑤ Patientskadeankenævnet skal anerkende, at J. [redacted] [redacted] er berettiget til erstatning for skattefrit indtægtstab fastsat med basis 75.799 kr. pr. år.

⑥ Patientskadeankenævnet skal anerkende, at J. [redacted] [redacted] varige mén fastsættes til 65 %, subsidiært en lavere méngrad, dog højere end 35 %.

⑦ Patientskadeankenævnet skal anerkende, at Ankenævnet skal betale advokatombkostninger for J. [redacted] bi-stand til sagens behandling ved Patientforsikringen og Ankenævnet.

Patientskadeankenævnet har påstået frifindelse.

Sagens nærmere omstændigheder er følgende:

J. [redacted] der nu er 45 år, pådrog sig i 1983 en skade i højre knæ i forbindelse med et fald.

Den 1. juli 1987 blev han ansat i ingeniørfirmaet TuboTec A/S som tilsynsførende med en årlig gage på 222.000 kr. Det fremgår bl.a. af hans ansættelsesbrev af 29. maj 1987, at udlæg "til rejse og repræsentation godtgøres efter godkendte bilag."

I 1992 kom J. [redacted] til skade med venstre knæ, hvorved han pådrog sig en menisklæsion indvendigt i knæet.

Under indlæggelse på Å [redacted] fik J. [redacted] [redacted] den 3. oktober 1994 foretaget et artroskopisk indgreb i venstre knæ, hvorved man fjernede en del af den indvendige menisk. Efter operationen fik han tiltagende smerter i knæet, og efterfølgende udviklede der sig refleksdystrofi heri. Knæet blev forsøgt behandlet primært med inddragelse af fysioterapi.

skaden

Den 25. januar 1995 blev J. [redacted] indlagt på ny, og den 27. januar 1995 blev der foretaget en ny kikkertundersøgelse, som viste kraftig ledirritation, og noget af ledhinden blev fjernet. Under indlæggelsen, der varede indtil den 15. marts 1995, anmeldte Å [redacted] den 2. marts 1995 skaden til Patientforsikringsforeningen. Det fremgår af anmel-

delsen, at den forventede sygeperiode, hvis patientskaden ikke var indtruffet den 3. oktober 1994, havde været 14 dage som oppegående i hjemmet.

Patientforsikringen traf den 12. april 1995 afgørelse om, at refleksdystrofien var en erstatningsberettiget skade, jf. patientforsikringslovens § 2, stk. 1, nr. 4.

Pr. 31. juli 1995 blev J [redacted] på grund af sin helbredsmæssige situation opsagt fra sin stilling i Tubotec A/S.

Af et journalnotat af 14. februar 1996 fra overlæge J [redacted] Å [redacted], hvor J [redacted] fortsat gik til behandling, fremgår følgende:

"Pt. kommer til kontrol, han har gået lang tid med Donjoy stabiliserende bandage og har faktisk haft god effekt af dette. Så snart han tager den af får han smerter påny. Han kan faktisk ikke undvære bandagen i øjeblikket, dette taler for at man kan foretage en artrodese. Man har snakket med pt. om dette og er enige om at vente endnu et par mdr., stadigvæk med bandage, før man tager stilling til OP-tidspunktet.

Pt. får en ny tid om 2 mdr."

Til brug for sagens videre behandling ved Patientforsikringen afgav overlæge, dr.med., speciallæge i ortopædisk kirurgi, U [redacted] - der første gang afgav en erklæring i sagen den 7. juli 1995 - den 20. juni 1996 følgende erklæring:

"...

FORLØBET SIDEN

Skadelidte går fortsat til kontrol på ortopædkirurgisk afdeling E, Å [redacted]. Ved ambulant kontrol 20.12.95 blev det anført, at tilstanden ikke på nogen måde var blevet bedre. Skadelidte blev forsynet med DonJoy bandage med låst knæ.

...

Ved sidste ambulante kontrol på Å [redacted] 18.04.96 er det anført, at skadelidte nu ikke mere kan undvære knæbandagen. Man har igen diskuteret

stivgøringsoperation på knæet, men skadelidte er ikke indstillet på at få dette foretaget. Der aftales ny ambulant kontrol i august 1996.

...

AKTUELLE KLAGER

Skadelidte oplyser, at han efterhånden også har fået konstante smerter i hø. knæ, og at disse smerter forværres under gang. Hø. knæ hæver af og til. Skal i nær fremtid på S [REDACTED] til MR-scanning af hø. knæ.

Endelig anfører skadelidte, at han efterhånden har fået smerter i ve. skulder og begge albuer. Mener, dette kommer af at gå med stokke. Om dagen sidder han det meste af tiden i en stol.

...

Symptomerne har i følge skadelidte været uændrede fra december 1995.

...

VED DEN OBJ. US. HAR MAN FUNDET FØLGENDE POSITIVE FUND

...

De udtalte symptomer fra ve. knæ må fortsat tilskrives den refleksdystrofi, der udviklede sig efter kikkertundersøgelsen af ve. knæ den 03.10.94.

Symptomerne fra ve. skulder, albue og hø. knæ er formentlig overbelastningssymptomer som følge af, at skadelidte går med 2 krykkestokke og stort set har hele vægten på hø. ben.

Tilstanden, hvad angår ve. knæ, har nu bestået så længe, at den må anses for forsikringsmæssigt stationær.

..."

Ved Patientforsikringens afgørelse af 26. september 1996 blev J [REDACTED] tilkendt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, godtgørelse for svie og smerte og varigt mén svarende til en méngrad på 25 %, ligesom stationærtidspunktet blev fastlagt til den 14. februar 1996.

I efteråret 1996 gennemgik J [redacted] yderligere behandling, herunder smertebehandling, på Å [redacted].

J [redacted] påklagede den 16. december 1996 afgørelsen af 26. september 1996 til Patientskadeankenævnet og fremsendte efterfølgende supplerende oplysninger, herunder journalnotat af 7. januar 1997 fra overlæge J [redacted], Å [redacted], hvori det hedder:

"...

pt. har det uændret. Der er gener fra begge knæ. Han er svært handicappet og kommer formentlig aldrig til at passe et erhvervsmæssigt arbejde. Der er fra undertegnedes side ikke mere man kan gøre. Han afsluttes."

J [redacted] havde endvidere ansøgt om førtidspension, og i en statusbedømmelse af 20. januar 1997 udarbejdet af overlæge J [redacted] til Århus Kommunes Social- og Sundhedsforvaltning hedder det bl.a:

"...

Efterfølgende udviklede patienten tiltagende gener fra højre knæ, hvor man efter MR-scanning konstaterede en betydende menisklæsion, som blev opereret d. 01.10.96 under en indlæggelse d. 27.09 til 16.10.96. Trods profylaktisk smertebehandling udviklede pt. også refleksdystrofiske forandringer i dette knæ.

Patientens tilstand er nu præget af vedvarende smerter i begge knæ, bevægeindskrænkning og gangdistancereduktion i betydeligt omfang, således at han næsten ikke kommer udenfor hjemmet. Det er undertegnedes opfattelse, at pt. ikke fremover vil være i stand til at varetage et arbejde og at han i forhold til fuldt erhverv har en erhvervsevne, der ikke overstiger 1/3 af normalen.

Afdelingerne har ikke yderligere behandlingstilbud, som kan tænkes at bedre tilstanden. Man må bedømme patientens tilstand som værende stationær."

Til brug for pensionssagens behandling afgav overlæge J [redacted] en erklæring af 2. april 1997. I erklæringens konklusion hedder det bl.a:

"...Den komplette aflastning af venstre knæ, som blev nødvendig, gav anledning til en overbelastning af højre knæ, som hen ad vejen har udviklet sig til kroniske smerter med bevægelsesindskrænkning og overfølsomhed til en sådan grad, at der har været luftet den mistanke, at der også skulle være en refleksdystrofisk reaktion i det hidtil nogenlunde velfungerende ben.

...

De kroniske smerter griber dybt ind i den undersøgtes daglige situation. Han kan ikke bestride nogen form for arbejde.

...

...Jeg har ikke noget bud på, hvilken behandling man evt. kunne sætte ind med på nuværende tidspunkt. Når situationen, som tilfældet er her, har bestået kronisk i 2½ år, er det overvejende sandsynligt, at problemerne fortsætter fremover.

...

Jeg mener at kunne konstatere en arbejdsmæssig invaliditet, som med sikkerhed er et godt stykke over de 2/3 nærmende sig det ubetydelige. Helbredsbetinget førtidspension efter mellemste sats er efter mit skøn indiceret. Hvis tilstanden viser sig at holde sig på sit nuværende meget aktive niveau, kan højeste pension blive relevant."

Århus Kommune tilkendte den 19. juni 1997 J [REDACTED]
[REDACTED] mellemste førtidspension med virkning fra den 1. juli 1997 med følgende begrundelse:

"...

Deres erhvervsevne skønnes af helbredsmæssige årsager nedsat med mindst 2/3-dele. De har udviklet et særdeles svært smertesyndrom på baggrund af reflex dystrofi efter indgrebet i venstre knæ. Alle kendte behandlinger herfor er forsøgt uden effekt. Revalideringsmulighederne er forsøgt og tilstanden skønnes stationær.

..."

Den 24. november 1997 traf Patientforsikringen afgørelse om erstatning for helbredelsesudgifter og erhvervsevnetab, og J [REDACTED] blev tilkendt yderligere godtgørelse for varigt mén svarende til en méngradsforhøjelse på 10 %. Denne afgørelse blev også påklaget til Patientskadeankenævnet.

Af en erklæring af 17. juni 1998 fra overlæge J [REDACTED] til Århus Kommunes Social- og Sundhedsforvaltning fremgår bl.a:

"...

Klienten har således nu 2 smertende knæ. Det venstre er permanent bandageret, og det højre har en strækedefekt og en indskrænket bøjeevne og tåler ikke fuld belastning, og det gør det venstre naturligvis heller ikke. Han kan bevæge sig få skridt med 2 krykkestokke men kan ellers kun komme omkring i kørestol eller ved hjælp af motorkøretøj. Offentlige transportmidler kan han ikke betjene sig af. I Deres anmodning til mig er der stillet 3 spørgsmål. Det første vedrører skånehensyn og funktionsevne. Skånehensyn er der konstant: Behovet for kørestol og to krykkestokke samt for permanent bandagering demonstrerer hvilke hensyn, der er at tage. Funktionsevnen er svært påvirket. Arbejdsevnen vil jeg anse for at være helt ophævet. Når jeg siger dette, er det fordi et så kraftigt forbrug af smertestillende medicin og tilstedeværelsen af kroniske smerter til trods herfor gør, at heller ikke en siddende immateriel funktion vil kunne udføres med udbytte. Spørgsmål 2 drejer sig om behandlingsmulighederne. Disse er, også efter mit skøn, totalt udtømte. Spørgsmål 3 handler om overensstemmelse imellem klager og det objektive fund. Jeg finder, at der er fuld overensstemmelse imellem de subjektive symptomer og den demonstrerede funktionsnedsættelse på den ene side, og på den anden side det, jeg finder ved min objektive undersøgelse.

..."

Århus Kommune tilkendte den 5. januar 1999 J [REDACTED] højeste førtidspension med virkning fra den 1. februar 1999 som følge af, at han lider af refleksdystrofi i begge knæ med deraf følgende meget stærke smerter.

T [REDACTED] har i en skrivelse af 15. oktober 1999 til J [REDACTED] advokat bekræftet, at J [REDACTED]

K[redacted] kunne have været ansat i virksomheden "ved sit hidtidige arbejde med sædvanlig lønindkomst, efter endt sygdom."

Patientskadeankenævnet traf den 13. januar 2000 afgørelse i sagen. I afgørelsen, der er meddelt ved skrivelse af 28. februar 2000, hedder det bl.a:

"...

Patientforsikringens afgørelser af 26. september 1996 ændres således, at erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste udgør 134.357 kr.

Patientforsikringens afgørelse af 24. november 1997 tiltrædes.

...

Begrundelse for afgørelsen:

Det tiltrædes, at der er grundlag for erstatning i medfør af patientforsikringslovens § 2, stk. 1, nr. 4.

...

Patientskadeankenævnet kan tiltræde, at Patientforsikringen i J[redacted] tilfælde har fastsat stationærtidspunktet til 14. februar 1996, hvor det på A[redacted] efter fysioterapibehandling og stabiliserende behandling med Donjoybandage konkluderedes, at eneste behandlingsforslag var stivgøringsoperation. Der er desuden lagt vægt på, at det af erklæring fra overlæge U[redacted] af 20. juni 1996 fremgår, at generne har været uændrede fra december 1995.

For så vidt angår den beløbsmæssige opgørelse af J[redacted] krav bemærkes følgende:

Vedrørende erstatning for helbredelsesudgifter og andet tab, jf. erstatningsansvarslovens § 1:

...

Endelig er der fremsat krav om erstatning for udgift til advokatbistand i sagen. Patientskadeankenævnet tager ikke dette krav til følge henset til, at det påhviler Patientforsikringen at oplyse sagen, og til, at der ikke har været særlige omstændigheder i

NR. 4

denne sag, som berettiger til erstatning for udgifter til advokatbistand.

Vedrørende tabt arbejdsfortjeneste, jf. erstatningsansvarslovens § 2:

Patientskadeankenævnet kan tiltræde fastsættelsen af sygeperioden som følge af patientskaden til perioden fra 3. oktober 1994 til stationærtidspunktet den 14. februar 1996. Det fremgår imidlertid af sagen, at J. [redacted] frem til fratrædelsen af sin stilling den 31. juli 1995 modtog fuld løn under sygdom. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste skal således fastsættes for perioden 1. august 1995 - 14. februar 1996. Det er lagt til grund, at J. [redacted] i perioden forud for patientskadens indtræden havde en fast månedlig indtægt på 29.000 kr. Han var herudover berettiget til særlig feriegodtgørelse med 1% og et af arbejdsgiveren indbetalt pensionsbidrag på 9%. Desuden kunne han, hvis han havde været i arbejde, have modtaget tillæg i tilfælde af længerevarende udstationering. Efter det oplyste var der imidlertid ikke faste kriterier for, hvornår udstationering skulle ske, og der var ikke konkret planlagt udstationering for den pågældende periode. Nævnet finder på denne baggrund, at den påregnelige indtægt i den erstatningsberettigende periode på 6½ måned var ca. 207.350 kr. Da han i samme periode modtog sygedagpenge med i alt 72.993 kr, udgør erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste således 134.357 kr.

Godtgørelse for svie og smerte ... efter erstatningsansvarsloven § 3 ... Patientskadeankenævnet finder, at J. [redacted] sygeperiode som følge af patientskaden er forlænget med 500 oppegående sygedage svarende til en takstmæssig godtgørelse på 35.000 kr. Det tiltrædes, at godtgørelsen skønsmæssigt fastsættes til 30.000 kr. ekskl. renter svarende til Patientforsikringens afgørelse.

Godtgørelse for varigt mén fastsættes efter erstatningsansvarslovens § 4 ... med 2.920 kr. pr. méngrad. - Patientskadeankenævnet finder, at J. [redacted] varige mén som følge af patientskaden ikke overstiger 35% som fastsat af Patientforsikringen. Det tiltrædes derfor, at han er berettiget til godtgørelse for varigt mén med 102.200 kr. ekskl. renter.

Erstatning for tab af erhvervsevne ydes efter erstatningsansvarslovens §§ 5-7, ... Patientskadeankenævnet finder, at J. [redacted] tab af erhvervsevne som følge af patientskaden ikke over-

stiger 65% som fastsat af Patientforsikringen. Nævnet har herved lagt vægt på, at der er tilkendt J [redacted] mellemste førtidspension pr. 1. juli 1997, og at hans tab af erhvervsevne i det væsentligste er forårsaget af patientskaden, medens øvrigt erhvervsevnetab henføres til grundlidelsen. Det tiltrædes desuden, at årslønsgrundlaget for beregningen på baggrund af indtægten i perioden 1. oktober 1993 til 1. oktober 1994 omfattende fast månedsløn, variabelt ferieberettigende tillæg, 1% særlig feriegodtgørelse og 9% arbejdsgiverbidrag til pension udgør 415.000 kr. J [redacted] erstatning for erhvervsevnetab beregnet på grundlag af en årsløn på 415.000 kr. og den ovennævnte erhvervsevnetabsprocent udgør 1.618.500,00 kr. ekskl. renter som fastsat af Patientforsikringen.

Sagsfremstilling:

...

Yderligere fremgår det, at J [redacted] i perioden fra 1. juli 1987, til han blev opsagt pr. 31. juli 1995 på grund af sin helbredsmæssige situation, var ansat i I [redacted], og at hans faste månedsløn i 1993, 1994 og 1995 udgjorde 29.000 kr. Det fremgår desuden af oplysningsseddel for 1993, at hans A-indkomst i 1993 var 468.789 kr. Af oplysningsseddel for 1994 fremgår, at A-indkomsten var 332.751 kr. Af lønseddel for september 1994 fremgår, at der i den forløbne del af året fra arbejdsgiveren var blevet godskrevet Jan Arndt Korshøj Jensen 282.473 kr. i løn, tillæg, 1% ferietillæg og 9% pensionsbidrag. Det er oplyst, at tillægget angår længerevarende udstationering og blev udbetalt bagud. Han har endvidere modtaget rejse- og befordringsgodtgørelse og kilometergodtgørelse.

..."

Af J [redacted] oplysningssedler for 1993 og 1994 fremgår yderligere, at han de pågældende år fik udbetalt henholdsvis 104.101 kr. og 88.365 kr. i skattefri rejse- og befordringsgodtgørelse. Det er oplyst, at kørselsgodtgørelse af disse beløb udgjorde henholdsvis 28.302 kr. og 47.532,45 kr. Det fremgår af hans lønseddel for oktober 1994, at der udover den faste på månedsløn på 29.000 kr. blev udbetalt et ferieberettiget tillæg på 5.484 kr.

J [REDACTED] har forklaret, at han blev ansat som tilsynsførende i T [REDACTED] i 1987, hvor han først var i VVS-afdelingen og derefter kom til glasfiberafdelingen. Han var projektleder på nogle store byggerier bl.a. i Finland. Dette arbejde indebar, at han deltog i forhandlingerne om nye ordrer, han udarbejdede tilbud, var ansvarlig for materialestyring, foretog opmålinger og udarbejdede tegninger til præ-fabrikation. Han var hele tiden til stede på arbejdspladsen, hvor han førte tilsyn og samtidig deltog i det manuelle arbejde, herunder var han også "oppe at kravle på byggeriet" for at kunne måle op. Han var nok væk hjemmefra omkring 200 dage om året, hvor han rejste både i Danmark og i udlandet. Indtil han blev sygemeldt, var hans månedsløn 29.000 kr. Herudover modtog han et skattepligtigt udstationeringstillæg samt store skattefri tillæg, hvilke tillæg skattereglerne giver mulighed for, da der er tale om et eksporterhverv. Størrelsen af det skattepligtige tillæg blev fastsat efter aftale og kunne variere fra opgave til opgave. Det tillæg på 5.484 kr., som fremgår af hans lønseddel for oktober 1994, er udstationeringstillægget for 10 dage september 1994. De skattefri tillæg blev fastsat efter statens takster og kunne variere, men lå på mellem 80.000 kr. og 105.000 kr. pr. år incl. kørselsgodtgørelse. Tillæggene skulle ikke dække afholdte udgifter under rejser, da disse udgifter, herunder kost og logi, blev afholdt af firmaet. Indtægten på 468.789 kr. i 1993 var derfor hans sædvanlige årsindtægt, og familiens økonomi var baseret på denne indtægt. I 1994 var hans indtægt mindre, da han ventede på at blive opereret, hvorfor han ikke kunne rejse så meget. Da han blev sygemeldt, var fremtidsudsigterne i firmaet gode. Hans deltagelse i projekter var planlagt helt frem til 1998, idet man havde ordrer på to kraftværker i Polen til opførelse i 1995, Sønderjyllandsværket skulle opføres i 1996 og Nordjyllandsværket i 1997-98. Han kom i 1983 til skade med det højre knæ, men han havde efter en operation ikke gener heraf. Operationen den 3. oktober 1994 var foranlediget af tiltagende gener og smerter i venstre knæ. Disse var opstået i 1992 efter et uheld, hvor han var trådt ned i en udgravning under sit arbejde i Finland. Han kunne dog fortsat passe sit arbejde. Det viste sig, at der var tale om en meniskskade, der skulle opereres ambulant. Efter operationen af det venstre knæ kunne han hverken gå eller køre hjem selv. Han har ikke efterfølgende

været i stand til at genoptage sit arbejde, da smerterne blev værre og værre. De nuværende problemer med det højre knæ opstod, da han belastede det yderligere som følge af, at han ikke kunne bruge det venstre ben. Da han var til kontrol den 14. februar 1996 var hans tilstand dårlig, og han blev af overlæge J. [redacted] foreslået en stivgørende operation, men uden nogen form for garanti for en forbedring af tilstanden. Han drøftede operationen med overlæge L. [redacted] der kraftigt frarådede en sådan operation. I stedet gennemgik han i oktober 1996 en særlig kraftig ismalinbehandling, som han reagerede godt på. Den tog toppen af smerterne, og han mener også, at den har haft vedvarende effekt på smerterne. Han gik også til fysioterapi for at holde blodomløbet i benet igang. Disse behandlinger hjalp på smerterne, men er nu stoppet på grund af manglende bevillinger. I januar 1996 startede han som studerende på Teknikum i Århus. Han var på grund af smerter nødt til at stoppe i august 1996. Samme år rettede han henvendelse til sin advokat, idet det var som "at slå i en dyne" at kommunikere med Patientforsikringen. Det lykkedes først i 1996 at få udbetalt et aconto-beløb fra Patientforsikringen. Hans tilstand i dag er nærmest ulidelig med smerter døgnet rundt, og han kan ikke gå. Han kan stort set intet lave og får tiden til at gå med at læse, se TV eller køre en tur i sin kørestol eller bil. Hans store interesse har altid været byggeri af enhver art. Han har selv bygget om hjemme og repareret biler, men han er ikke i stand til noget sådant længere.

J. [redacted] har til støtte for sin påstand om stationærtidspunktet gjort gældende, at stationærtidspunktet må fastsættes til den 1. juli 1997, fra hvilket tidspunkt han blev tilkendt mellemste førtidspension. På dette tidspunkt var hans arbejdsmæssige situation afklaret. Forholdet må således sidestilles med en person, der genoptager arbejdet efter sygdom. Subsidiært må stationærtidspunktet fastsættes til den 7. januar 1997, hvor overlæge J. [redacted] erklærede, at der ikke var yderligere behandlingstilbud, og at tilstanden var stationær. Mere subsidiært må stationærtidspunktet på baggrund af overlæge U. [redacted] erklæring af 20. juni 1996 om, at tilstanden var forsikringsmæssigt stationær, fastsættes til denne dato. Mest subsidiært må stationærtidspunktet fastsættes senere end den 14. februar 1996, da overlæge J. [redacted] denne dag

tilbød yderligere behandling i form af en stivgørende operation.

J [redacted] har til støtte for påstanden om grundlaget for beregningen af erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste gjort gældende, at fastsættelsen heraf må ske efter den forventede årsløn, hvis skaden ikke var indtrådt. Det vil sige den faste månedsløn med tillæg af både det skattepligtige og det skattefrie tillæg, da der var tale om påregnelige indtægter. Erstatningen kan derfor passende fastsættes efter årslønnen for 1993.

J [redacted] har til støtte for påstanden om størrelsen af erhvervsevnetabet gjort gældende, at han fuldstændig har mistet erhvervsevnen som følge af operationen den 3. oktober 1994, og han er nu tilkendt højeste førtidspension. Hans oprindelige lidelse kan ikke tillægges betydning, i hvert fald ikke i et sådant omfang, at erhvervsevnetabsprocenten skal reduceres til 65. Hvis operationen var blevet udført korrekt, ville han i dag have været fuldt arbejdsdygtig. Skaden i det højre knæ er således en følge af operationen og er derfor omfattet af dækningen efter patientskedeforsikringsloven.

J [redacted] har vedrørende påstanden om størrelsen af godtgørelsen for svie og smerte gjort gældende, at hvis stationærtidspunktet fastsættes til den 1. juli 1997, udgør den takstmæssige godtgørelse beregnet efter taksterne for oppegående dage ca. 70.000 kr. Da der under forløbet har været tale om indlæggelser, og da skaderne er af alvorlig karakter, kan beløbet passende fastsættes til 60.000 kr., subsidiært et lavere beløb, men højere end 30.000 kr.

J [redacted] har til støtte for påstanden om erstatning for skattefrit indtægtstab gjort gældende, at der var tale om et påregneligt tillæg, der skal indgå ved fastsættelsen af størrelsen af erstatningsbeløbene for tabt arbejdsfortjeneste og tab af erhvervsevne. I 1993 udgjorde dette tillæg excl. kørselsgodtgørelse 75.799 kr.

J [redacted] har til støtte for påstanden om størrelsen af det varige mén gjort gældende, at méngraden må fast-

sættes til 65 %, hvilket efter mentabellen svarer til tab af et ben. Der er ved Patientskadeankenævnets afgørelse ikke taget højde for smerterne og for, at han intet kan foretage sig med det venstre ben. Subsidiært må méngraden fastsættes lavere, men højere end 35 %.

J [REDACTED] har endelig vedrørende påstanden om godtgørelse for advokatomkostninger gjort gældende, at det har været nødvendigt at anvende advokatbistand i forbindelse med sagens behandling ved Patientforsikringen og i Patientskadeankenævnet, da sagen blev "kørt hen over hovedet på ham". Advokaten har bistået med udarbejdelse af erstatningsopgørelse m.v., uanset myndighederne har pligt til at oplyse sagen. Der må derfor tilkendes et skønsmæssigt fastsat beløb til dækning af omkostningerne herved.

Patientskadeankenævnet har til støtte for sin frifindelsespåstand gjort gældende, at J [REDACTED] ikke har godtgjort, at udmålingen af godtgørelsen og erstatningen er behæftet med fejl, eller at hans erstatningsberettigede tab som følge af den anerkendte patientskade ikke er blevet dækket, hvorfor der ikke er grundlag for at ændre Ankenævnets afgørelse. Som følge af Ankenævnets særlige sammensætning skal der være et sikkert grundlag for at tilsidesætte Nævnets afgørelse, og der er ikke for landsretten fremlagt nye lægelige eller andre oplysninger.

Patientskadeankenævnet har vedrørende stationærtidspunktet gjort gældende, at dette tidspunkt skal fastsættes ud fra en lægelig vurdering, som også er foretaget i Ankenævnet. Der er ikke sket nogen bedring af J [REDACTED] tilstand efter den 14. februar 1996, hvor det eneste tilbud var en stivgørende operation. Erklæringen af 20. juni 1996 fra overlæge U [REDACTED] fastslår, at sagsøgerens tilstand har været uændret fra december 1995 og kan således ikke begrunde et senere stationærtidspunkt, og J [REDACTED] har ikke ved forelæggelse for f.eks. Arbejdsskadestyrelsen søgt at tilvejebringe noget grundlag for at ændre afgørelsen.

Patientskadeankenævnet har vedrørende grundlaget for beregningen af erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste gjort gælden-

de, at dette grundlag må fastsættes efter den løn, der ville være optjent i sygdomsperioden, hvis skaden ikke var indtruffet, og ikke efter lønnen i perioden forud. J. [REDACTED] har ikke på trods af opfordringer hertil ved erklæringer fra den tidligere arbejdsgiver søgt at godtgøre, hvilken indtægt der kunne forventes. En sådan dokumentation er nødvendig, når løntillæggene beroede på en konkret aftale for det enkelte projekt og omfanget af rejseaktiviteten. Hertil kommer, at det skattefrie tillæg må anses for ydet til dækning af merudgifter ved rejser, hvorfor den selvstændige påstand vedrørende dette tillæg heller ikke af denne grund kan tages til følge.

Patientskadeankenævnet har vedrørende størrelsen af erhvervsevnetabet ikke bestridt, at J. [REDACTED] erhvervsevne er ubetydelig. Det er imidlertid ikke godtgjort ved indhentelse af lægelige udtalelser, at problemerne med det højre knæ kan henføres til den anerkendte patientskade vedrørende det venstre knæ. Hertil kommer, at J. [REDACTED] også forud for patientskaden havde problemer med såvel det højre som det venstre knæ. Ankenævnet havde ikke, da man traf afgørelse, kendskab til, at der var bevilget højeste førtidspension, hvilket er sket som følge af refleksdystrofi i højre knæ. J. [REDACTED] kunne som følge af problemerne med dette knæ have begæret sagen genoptaget hos Ankenævnet efter erstatningsansvarslovens § 11.

Patientskadeankenævnet har vedrørende størrelsen af godtgørelsen for svie og smerte gjort gældende, at denne godtgørelse skal beregnes indtil stationærtidspunktet den 14. februar 1996 efter taksterne for oppegående, jf. erstatningsansvarslovens § 3. Det er helt i overensstemmelse med praksis, når det takstmæssige beløb, som herefter ville udgøre ca. 35.000 kr., er reduceret til 30.000 kr., jf. erstatningsansvarslovens § 3, 3. pkt.

Patientskadeankenævnet har vedrørende påstanden om varigt mén gjort gældende, at der med udgangspunkt i mén Tabellen er fastsat en méngrad på 25 % svarende til méngraden ved et stift knæ, og der er herudover givet et tillæg på 10 % for smerterne. J. [REDACTED] har ikke ved indhentelse af en

vejledende udtalelse fra f.eks. Arbejdsskadestyrelsen godtgjort, at dette skøn er forkert.

Patientskadeankenævnet har endelig vedrørende påstanden om godtgørelse af advokatomkostninger gjort gældende, at der hverken efter erstatningsansvarsloven eller patientskadeforsikringsloven er hjemmel til at dække disse omkostninger. I øvrigt foreligger der ikke sådanne særlige omstændigheder, der berettiger til dækning af disse omkostninger.

Landsrettens begrundelse og resultat:

Det må efter overlæge J [redacted] journalnotat af 14. februar 1996 sammenholdt med sagens oplysninger i øvrigt lægges til grund, at J [redacted] helbredstilstand ikke væsentligt er bedret siden dette tidspunkt. Patientskadeankenævnet, der besidder en særlig indsigt på dette område, var, da man traf afgørelse om stationærtidspunktet, i besiddelse af samtlige oplysninger herom, der er forelagt landsretten. Der er ikke under sagen fremlagt yderligere lægelige oplysninger, herunder f.eks. en udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen, og der er herefter ikke grundlag for at tilsidesætte Patientskadeankenævnets afgørelse vedrørende stationærtidspunktet.

J [redacted] har forklaret, at størrelsen af det skattepligtige tillæg, som han fik udbetalt fra sin arbejdsgiver i forbindelse med arbejde i udlandet, beroede på en individuel aftale for det enkelte projekt. Tilsvarende var det skattefri tillæg afhængig af antallet af rejsedage. Under disse omstændigheder, hvor der ikke fra arbejdsgiveren er indhentet oplysninger om tillæggenes fastsættelse, er det ikke godtgjort, at erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste skal beregnes som påstået af J [redacted], ligesom der ikke er grundlag for at tage den selvstændige påstand vedrørende det skattefri indtægtstab til følge.

Det er ubestridt, at J [redacted] erhvervsevne er nedsat til det ubetydelige, men det er ikke ved indhentelse af yderligere oplysninger, f.eks. i form af en udtalelse fra Retslægerådet, godtgjort, at generne fra det højre knæ er en følge af den anerkendte patientskade. Der er derfor ikke

grundlag for at tilsidesætte det skøn vedrørende erhvervsevnetabet, som Patientskadeankenævnet i kraft af sin særlige indsigt på området har udøvet.

Som anført ovenfor, er der, således som sagen er forelagt, ikke grundlag for at ændre Patientskadeankenævnets afgørelse vedrørende stationærtidspunktet. Da godtgørelsen for smerte og smerte udbetales for tiden fra skadens indtræden, indtil helbredstilstanden er blevet stationær, jf. erstatningsansvarslovens § 3, er der ud fra de foreliggende oplysninger ikke grundlag for at tilsidesætte Ankenævnets fastsættelse af denne godtgørelse efter lovens § 3, 3. pkt.

Efter erstatningsansvarslovens § 4, stk. 1, er fastsættelsen af méngraden først og fremmest en lægelig vurdering. Der er ikke under sagen indhentet lægelige oplysninger eller en udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen. Det er herefter ikke godtgjort, at der grundlag for at tilsidesætte Patientskadeankenævnets afgørelse om méngraden, som er truffet under medvirken af lægelig ekspertise.

Da der heller ikke er godtgjort sådanne særlige omstændigheder, der kan begrunde, at J. [REDACTED] skal have godtgjort sine advokatomkostninger som påstået, tager landsretten i det hele Patientskadeankenævnets frifindelsespåstand til følge.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Sagsøgte, Patientskadeankenævnet, frifindes.

I sagsomkostninger skal sagsøgeren, J. [REDACTED], til sagsøgte betale 40.000 kr.

De idømte sagsomkostninger skal betales inden 14 dage.

Lisbeth Parbo

Ole Græsbøll Olesen

Søren Ejdmum
(kst.)

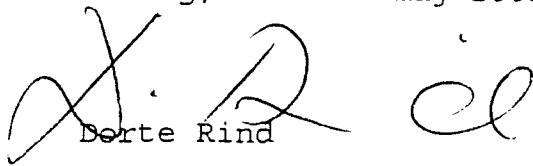
cfr.

Uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg, den 31. maj 2001.

A handwritten signature in dark ink, consisting of a large, stylized 'D' followed by a smaller 'R' and a cursive 'ind'.

Dorte Rind

sektionsleder